

Grejs Friskole

25

ÅR

1988-2013

25 års Jubilæum 2013

8. august

Grejs Friskole

Vestermarksvej 13B
7100 Vejle
Tlf. 7585 3797
grejsfriskole.dk
gimle@grejsfriskole.dk
Elevr 155

Redaktionsudvalg

Inger Marie Gormsen
Torben Holmgaard
Ernst K. Larsen

Layout

Kurt Gosvig

Tryk

Grafisk Hus, Hedensted

Oplag

500

Foto

Peter Klode
Grejs Friskole

Indhold

Tillykke

Finn Lehrman, formand 2012 - 4

En skole for livet

Torben Holmgaard, formand 1987- 91 6

Fokus på hjerte såvel som forstand

Susie Kristensen, forælder 9

Hvad er det bedste? - Det hele!

Solveig Lynge Overgaard, forælder 10

Hvorfor? DERFOR!

Tina Bols, lærer 11

Fordi jeg har lyst til det

Sheila Balzer Teichert, lærer 12

Logo - hjertet på rette sted

Johnny Bihl, formand 2010 - 12 13

Engagement og troen på, at det kunne lykkes

Dorte Nielsen, formand 1991 - 94 14

Helhedssyn

Jens Kristensen, formand 1999 - 02 15

Frihed og ansvar

Lars Jespersen, formand 2002 - 04 16

Kamp må der til, skal livet gro

Inger Marie Gormsen, formand 2004 - 06 17

Opbrud

Annette Andersen, formand 2006 - 10 19

Så bygger vi

Johnny Bihl, formand 2010 - 12 20

Grejs Friskole - fra grim ælling til smuk svane

John Refsgaard, byrådsmedlem 21

Fokus på fælles retning - Fælles pejlemærker

Ernst Kristian Larsen, skoleleder fra 2004 - 22

GREJS FRISKOLE

Tillykke

Finn Lehrman

Formand fra 2012 -

Fra en stolt formand skal der lyde et stort tillykke til Grejs Friskole og til alle dem, der gennem tiden har gjort det muligt for Grejs at have sin egen lokale skole de sidste 25 år. Uden Jer havde det ikke været muligt for Grejs Friskole at fejre 25 års jubilæum. Jeg håber, Grejs Friskole også fremover har byens opbakning til at fortsætte den flotte udvikling, der er sket gennem de sidste 25 år.

I forbindelse med jubilæet blev det besluttet, at udgive et jubilæumsskrift. Til skriftet har vi bedt en række tidligere formænd for skolen, om at skrive et indlæg om deres største opgaver og udfordringer i deres formandsperiode og hvilke værdier de har/sætter størst pris på ved Grejs Friskole. Derudover er der indlæg fra forældre, lærere og nuværende skoleleder.

Historie og nutid følges ad

Selv om det er 25 år siden, at Grejs Friskole blev dannet, og skolen er vokset fra 13 elever i 1988 til 155 elever i 2013, er der nogle elementer omkring skolen, der ikke har ændret sig væsentligt. F.eks. var formålet med Grejs Friskole at skabe en lokal skole, der kunne tilbyde noget andet og bedre end dét den kommunale skole kunne/ville tilbyde, og man ville gerne skabe et forældrefællesskab omkring skolen. Disse ting arbejdede bestyrelsen for Grejs Friskole med for 25 år siden, og dét har der til stadighed været arbejdet med, og det vil der fortsat blive arbejdet med fremover. Hvis dette arbejde forsømmes, vil skolen ikke have den nødvendige opbakning i forældrekrædsen, og skolen vil afvikle sig selv.

Satsningen på morgensamling, lejrskoleophold og teateruger er et andet eksempel på, at Grejs Friskole satsede rigtigt for 25 år siden. Det er alle elementer, der stadig prioriteres højt på Grejs Friskole.

Et tredje eksempel på, hvad der var gældende for Grejs Friskole for 25 år siden, i dag og fremover er; at for 25 år siden var det forældre, der lavede en skole, og i dag er det stadig forældrenes skole. Det er borgerne i Grejs, der bestemmer, om der skal være en friskole i Grejs eller ej, hvilket jeg gerne vil understøtte med et citat fra det indlæg, som den første bestyrelsesformand for Grejs Friskole Torben Holmgaard har skrevet til dette jubilæumsskrift:

Grejs Friskole er kun så længe, som vi ønsker at skolen skal være der.

Det er ikke myndighederne, støttelove o. lign, der bestemmer det, men os selv.

Vil vi Grejs Friskole må vi også selv gøre noget derfor.

Det kommer ikke af sig selv.

Deri er den fælles forpligtelse og ansvar.

Og derigennem opstår fællesskabet.

Dette udsagn var gældende for 25 år siden, og jeg mener stadigvæk, at det gælder i 2013. Udsagnet kan godt tåle at blive læst mere end én gang - det er nemlig ikke kun et vigtigt udsagn for Grejs Friskole, men for hele Grejs som lokalsamfund. Erstatte man ordene "Grejs Friskole" med "sportsforening" eller for eksempel "indkøbsmuligheder", så gælder udsagnet stadigvæk – Prøv at erstatte Grejs Friskole med andre ord, der betyder noget for vores lokalsamfund, og læs udsagnet igen. Vi bestemmer selv, i hvilken retning Grejs skal udvikles, bare vi vil det.

Grejs Friskole vil gerne aktivt være med til at styrke lokalsamfundet og vil i dette jubilæumsår 2013-14 lave et antal arrangementer, der ikke kun henvender sig til forældre på skolen, men til hele byens borgere. Grejs Friskole har i dag et godt samarbejde med flere dele af det lokale samfund, men håber fremover at dette samarbejde udvikles og udvides til, at Grejs Friskole kan være med til at skabe mere værdi for hele lokalsamfundet og ikke bare for dem, der er forældre til børn på skolen.

Jeg ønsker god fornøjelse med jubilæumsskriftet.

En skole for livet

Torben Holmgaard

*Medlem af gruppen bag oprettelsen af Grejs Friskole
Formand 1987-91.*

Som så mange andre friskoler er Grejs Friskole opstået ud af en række helt tilfældige omstændigheder.

Tilfældigheder bestående i, at nogle bestemte mennesker på et bestemt tidspunkt befandt sig på det samme sted. Og at deres tanker om børn, skole og lokalsamfund på en eller andet måde havde gromuligheder lige præcis i det samfund og den kulturelle kontekst, som på det tidspunkt var til stede.

En række af tilfældige sammenfald skabte Grejs Friskole. Dermed ikke være sagt, at der ikke på et andet tidspunkt ville have opstået en skole i Grejs, – men så havde det bare ikke blevet den friskole, som vi kender i dag. Og så havde der ikke kunnet fejres 25 års jubilæum i 2013.

Kamp må der til

Grejs Friskole blev ikke oprettet, fordi der gennem lang tid havde været et stort kommunalpolitisk eller lokalt ønske om en skole i Grejs. Tværtimod!

Grejs Friskole blev til på trods, og fordi der var lidenskabelige mennesker, der ville noget andet og mere med deres børns opdragelse og undervisning, end det den kommunale skole kunne og ville tilbyde, og fordi man ville noget mere med et lille samfund, end det der lige var, og det de kommunale politikere og myndigheder ønskede.

Og skolen opstod også kun, fordi der var nogle lærere og en leder, der turde kaste sig med ud på dette dybe vand og satse hårdt på at bygge en ny friskole op. Grejs Friskole opstod af hårdt arbejde og af lidenskab!

Som afslutningsreplik på den stiftende generalforsamling i Grejs Borgergård i 1987 blev der sagt følgende:

“Vi vil gerne en skole, som skaber arbejdsglæde og tryghed, for vi ved, at det er forudsætningen for al indlæring. Vi vil gerne give børnene gode oplevelser, fordi det er med til at danne dem.

Og vi vil gerne skabe et forældrefællesskab bygget op omkring en skole. Vi må give børnene en sådan grunduddannelse, en sådan dannelse, at vi kan være med til at udvikle dem til helstøbte personligheder, der har fået kundskaber, færdigheder og indsigt – der har tro på fremtiden – kan se det smukke i tilværelsen – og har mod og kraft til at deltage aktivt i udformningen af samfundet.”

Og et lille pluk fra en af de første formandsberetninger udtrykker meget godt den ånd, som prægede de første friskoleforældre/skabere:

“Krisen er den jordbund, hvoraf lidenskab vokser. Den lidenskab, som kan få os til at vurdere, ikke blot hvad der kan betale sig for os selv, men også for vores omgivelser på længere sigt.”

Og et andet sted: “Grejs Friskole er kun så længe, som vi ønsker, at skolen skal være der. Det er ikke myndighederne, støttelove o. lign, der bestemmer det, men os selv. Vil vi Grejs Friskole, må vi også selv gøre noget derfor. Det kommer ikke af sig selv. Deri er den fælles forpligtelse og ansvar. Og derigennem opstår fællesskabet. Et fællesskab opbygget på noget helt konkret og håndgribeligt – nemlig at lave en fælles skole for vores børn. At vi er en friskole, er noget, som skal læres, noget som først opstår i et liv med skolen.”

En tanke plantes

De første tanker om skole i Grejs gik på, at det bedste for børnene og for et lille samfund var, at børnene de første skoleår kunne blive i det nære miljø, og dertil var Lindved ikke regnet. Der blev indkaldt til møde i Børnehaven om dette, men med en meget lille opslutning. Men trods den manglende opbakning blev der holdt fast i tanken, og der blev snakket meget sammen i initiativgruppen og med andre interesserede. Og ideen udviklede sig.

Hvorfor dog ikke lave en anneksskole til Lindved, som kunne rumme børnehaveklasse og 1. – 2. klasse. En skole i det nære samfund var fokus. Der blev indsendt ansøgning til kommunen, holdt møder med politikere, offentligt møde i Borgergården, møde med embedsmænd og Lindved Skole, men afslag var responsen. Vel egentlig ikke så mærkeligt, set i bagklogskabens klare lys!

Men det åbenbarede sig mere og mere for initiativgruppen, at det ikke kun handlede om en skole i det lokale samfund, men nok så meget om værdier, holdninger og indhold til en skole.

Så afslaget kom ikke bag på idétagerne – allerede i ansøgningen til skolemyndigheden i kommunen havde vi skrevet, at ville man ikke støtte en anneksskole, ville der blive arbejdet for, at der blev oprettet en friskole.

Jo mere der var blevet arbejdet med sagerne og problemstillingerne, jo mere klart blev det for os, at de fælles tanker og ideer om skole ikke kunne rummes i den kommunale Lindved Skole. Sådan satte konklusionen og afvisningen fra kommunen derfor punktum for anneksskolen, og der blev forholdsvis kort tid efter indbudt til orienterende møde i Borgergården, hvor planerne for Grejs Friskole blev fremlagt, og hvor interessen for en friskole så at sige blev loddet.

Skolestart

I efteråret 1987 blev der holdt stiftende generalforsamling, og allerede dér blev der sagt, at der blev stilet efter at opstarte friskolen fra det nye skoleårs begyndelse, altså august 1988.

På generalforsamlingen blev skolens formål og indhold fremlagt – og det overordnede indhold – kan jeg se – svarer stort set til det, som var “kernebegreber” i en almindelig god Grundtvigsk skole.

En lidt morsom detalje omkring formålsparagraffen var, at det var magtpåliggende i hvilken rækkefølge sætningerne kom. Det var ingen tilfældighed, at alt om skolens eget formål stod før sætningerne om, at man skal drive friskole efter de til enhver tid gældende regler. Det var vores eget formål før ministeriets krav.

Et andet punkt fra starten var, hvor stor skolen skulle/ måtte blive. Det skulle være en forholdsvis lille skole, men da den også ifølge sit formål skulle have en tæt tilknytning til det lokale miljø, var der meget stor bevidsthed om ikke at komme i en situation, at et barn fra området pga. pladsproblemer måske ikke kunne blive elev i Grejs Friskole. En 10-14 elever i hver årgang var der ikke de store betænkeligheder ved, men diskussionen blev lidt

” Og vi fik en skole som for vore børn blev deres andet hjem. En skole fyldt med lærdom, tryghed, udvikling, udfoldelse, fordybelse i sammenhæng med deres familie og nærmiljø.

Dorte Nielsen, medlem af gruppen bag oprettelsen af Grejs Friskole - formand 1991-94.

abstrakt, da vi havde arbejde nok med overhovedet at få elever nok, så vi kunne starte en skole op.

Og udelt interesse og opbakning om skolen var der sandelig ikke. Der var blandt den lokale befolkning i starten enten stor modstand og uvilje eller mere stiltiende skepsis.

Hvad var det nu for noget? Et socialistisk flip, noget med Tvind eller et og andet lilleskole pædagogisk flimmer? Havde det været i tidligere statsministers Anders Fogh Rasmussens tid ville, det givetvis have været stemplet som noget med “runkreds-pædagogik”, og det ikke positivt ment, og Lindved Skoles ledelse havde på et tidspunkt sarkastisk spurgt undertegnede, om eleverne fra anneksskolen skulle bestå den “lille lerkasterprøve”, før de kunne overflyttes fra Grejs til Lindved.

Og henvisninger til, at vores skoletanker også var inspireret af det Grundtvig- Koldske skole- og menneskesyn, turde vi overhovedet ikke nævne. For hvad var dét dog for noget? Og vi ønskede nu heller ikke, at skoleideen skulle kunne blive låst til et bestemt religiøst, politisk eller pædagogisk syn. For langt de fleste i Grejs var Lindved Skole nu god nok, så hvorfor dog en skole i Grejs igen.

Men med et fornuftigt forhold til modstandere og skeptikere, og dét, at friskolegruppen kom fra meget forskellige arbejds- og erhvervsmæssige som politiske positioner, samt at stort set alle blandede sig meget aktivt og kraftigt i det almindelige borger- og foreningsliv i Grejs, bevirkede det, at stemningen langsomt vendte fra modstand til accept og stille opbakning.

Hvor mange møder og arrangementer, der blev afholdt før og efter skolestart, skal der ikke trættes med, men det blev virkelig bevist hvilke store kræfter, der kan være til stede, når mennesker står sammen og vil noget fælles.

Dannelse og uddannelse

Min vurdering i dag, ud fra egne oplevelser og indlæg, taler, beretninger, skolefoldere, pamfletter mv. fra skolens opstart, fortæller mig, at den inderste drivkraft, fra dem der satte de første kim til friskolen, var en dannelsesopfattelse der matcher det Grundtvig-Koldske skole- og menneskesyn, men faktisk også ligger meget tæt op ad den formålsparagraf, som folkeskolen har i dag, men som nutidens politikere og fremtrædende skolefolk er ved at skamride til at handle alene om noget med social lighed og lige muligheder, målbarhed, kompetencer, erhvervsliv, innovation, 20 % af en ungdomsårgang o. lign.

For friskolegruppen var dannelse noget, der helt fundamentalt handlede om at blive et helt menneske, se sig selv som et helt og medansvarligt menneske i det givne samfund, og være med til at forme det samfund i en menneskeværdig medansvarlig retning.

Og at dannelsestanken ikke kunne ses uden at et videns - og kundskabsgrundlag var til stede, så børnene fik lyst til at lære og uddanne sig videre til gavn for sig selv og samfundet, men også for at få viden om og forståelse for, hvad det ville sige at være menneske, leve og tage medansvar.

At dannelse så at sige var og skulle være det fælles kit, der bevirker, at vi kan leve sammen og alle hver for sig i det mindste med en viden om, hvad det vil sige, at være menneske og finde et ståsted i livet. Og at holde gang i den livsvigtige samtale om, hvordan man lever sit liv på en ordentlig og fornuftig måde.

Da man i friskolegruppen konstaterede, at den lokale folkeskole ikke kunne eller ville leve op til det - også på mere lavpraktisk plan, måtte Grejs Friskole nødvendigvis fødes.

Et vilkår!

I romanen *Hundrede års ensomhed* skriver forfatteren Gabriel Garcia Márques om mennesker, der er fanget i livets uundgæelige cyklus. Solen står op og går ned, årstiderne skifter, årene rinder ud, hjulene drejer og akslen slides ned. Vi kan ikke vælge, om vi vil deltage i denne proces. Det er et vilkår! Men det efterlader os ikke uden meningsfyldte valg.

Friskolegruppen forfulgte en sådan tankegang – og vi lærte, at man må kæmpe for at opnå alt det, man kan.

Jeg vil ønske alt godt for skolen fremover med den tanke, at en friskole kun er så længe, som man ønsker den skal være der. Friskolen er ikke en selvfølgelighed, men bundet op på en fælles ansvarlighed og forpligtelse.

“Forkynd, at af skolen, der gøres nu brat det værksted for solen, du skimtet i nat.”

(Grundtvig)

Tingene falder ^{25/10/87}
nu på plads for ^{V.A.F.}
friskolen i Grejs

Kan bygge pavillon-skole bag Borgergården i Grejs.

Friskole i ^{Horsel}
Grejs fik ^{Folkeb}
skolekreds ^{4/11/87}
og bestyrelse

Fokus på hjerte såvel som forstand

Susie Kristensen

Forælder

Tillykke til Grejs Friskole med 25-års jubilæet! En tid, hvor der sikkert kigges både tilbage på de forgangne år, men også frem mod nye udsigter. Når jeg som ny forælder skal gøre status lige nu - beskrive hvilke værdier, jeg sætter pris på - vil jeg tage udgangspunkt i et par hverdage i skolen, hvor jeg har fulgt min søn fra 0.kl.

Malthe og jeg ankom til den daglige morgensamling, hvor hele skolen var samlet. Børn fra flere klasser - også de store - samt mange af skolens personale - spurgte omsorgsfuldt ind til Malthes brækkede finger, og han fortalte, hvordan det var sket. Morgensamlingen gik i gang med et par klap, der efterlod en øjeblikkelig ro - efterfulgt af sang, fremvisning af billeder og fortælling omkring én af lejrturene, alle klasserne var på ugen før.

Værdien, jeg med denne beskrivelse får lyst til at fremhæve, er skolens fællesskab. Det fælles fokus samlingerne skaber, oplever jeg som uvurderlig, når man tænker på det sammenhold skolens personale, store og små elever får ved at blive hørt og ved at lytte til hinanden. Der skabes oprigtig respekt, interesse og omsorg, hvilket desuden afspejler sig i frikvarterne; men som også allerede ses på det første lejrskoleophold, hvor hver elev i 0. kl. f.eks. har en 5.klasses ven, der hjælper med alt fra tandbørstning til omsorg. Ligeledes den årlige musical, hvor store som små er sammen om at opføre et stykke - sidst var det *Alice i Eventyrland* - styrker skolens store fællesskab.

Efter morgensamlingen skulle Malthe og jeg blive i Gimlesalen sammen med resten af 0.+1. kl., for de havde *emne* de første par timer. Efter et oplæg omkring vandkalven, gik turen for vores vedkommende ned til branddammen medbringende fiskenet og balje. Resten af gruppen blev i klassen, hvor vandkalven bl.a. skulle tegnes. I de efterfølgende timer i 0.kl. var der *musik*, hvor de skulle øve et nummer, der skulle opføres til en morgensamling. Eleverne blev fordelt ved både trommer, tamburiner, xylofoner,

koklokker, rasler og mikrofoner. De sidste par lektioner stod der *værksted* på skemaet, hvor eleverne fik lov at komme i billedkunst og lave hver deres kreative pottelampe af papmache, maling og pynt.

Med disse oplevelser vil jeg fremhæve de praktisk-musiske elementer i undervisningen. Jeg oplever dagen igennem en flok motiverede og nysgerrige børn, der med gåpåmod har lyst til at bruge deres skabende og kreative sider. I de boglige fag som dansk og matematik i 0. kl. bliver deres bog desuden suppleret med værksteder, leg og masser af bevægelse med tal og bogstaver. For min søn og jeg opleves det som en glæde, når det faglige kan gå hånd i hånd med det praktisk-musiske.

En mandag var jeg igen med Malthe i skole og oplevede den ugentlige *mandagsrundkreds*, hvor eleverne sad i en cirkel ved tavlen og på skift måtte fortælle om det, de havde oplevet i weekenden. Børnene havde lært at være stille og var opmærksomme på hinanden. Senere på dagen skulle én af eleverne i *den gode stol*, hvor de andre hver især måtte komme med et positivt udsagn som f.eks.: *Du er god at lege med*. Udsagnene blev noteret og eleven fik dem med hjem med et billede ved. Jeg oplevede også, at *massage* kunne være et afbræk i undervisningen i løbet af dagen.

Dette lille hverdagsudpluk, synes jeg, fortæller noget om klassens fællesskab. Jeg mærker virkelig en tryghed i klassen - et sted hvor børnene kan trives og føle sig hjemme. Alle tør give udtryk for deres mening, for de bliver ikke grinet af - de lærer at anerkende hinanden og kan derfor være dem selv. Roen og nærværet i klassen springer mig også i øjnene - specielt når de to og to masserer hinanden.

Alt i alt gør disse værdier med fokus på både "hjerte og forstand", at jeg har søn, der med glæde går i skole hver dag - og han har nogle forældre, der med glæde sender deres søn af sted

Hvad er det bedste? - Det hele!

Solveig Lynge Overgaard

Forælder

Der er mange værdier, som jeg sætter pris på ved Grejs Friskole. Det første jeg tænker på, er hele atmosfæren omkring skolen – alles lyst og engagement – fællesskabet – at vi sammen når de bedste mål for den enkelte. Åbenhed, smil, glæde og plads til forskellighed med det formål sammen at skabe et rum for læring og udvikling af vores dejlige børn til kompetente faglige og sociale individer.

Grejs Friskole er et trygt og rart sted at være både for børn og voksne. Alle kender hinanden. Det er dejligt, at små og store elever såvel som voksne – forældre og lærere – hilser på hinanden og stopper op og snakker – alene fordi Grejs Friskole er den fælles referenceramme. Det er med til at skabe det trygge fællesskab, som er så vigtigt for vores børn.

At vi – skolen/lærerne, forældrene og børnene – i samarbejde og fælles forståelse skaber det bedste grundlag for børnenes fremtid er meget vigtigt. Det er vigtigt, at vi gennem medbestemmelse giver børnene mulighed for at udvikle deres egen selv- og ansvarsbevidsthed.

På Grejs Friskole prioriterer jeg den værdi, der kommer til udtryk ved, at man giver frihed til at være den man er og dermed følger forpligtelsen til at acceptere andre. Den måde, vi er sammen på, er ikke blot et fællesskab, men et forpligtende fællesskab. Børnene lærer at tage ansvar og være opmærksomme på deres kammerater og omgivelser. De lærer at deltage engageret i et fællesskab og dermed opbygge et godt sammenhold på skolen, så den enkelte får det bedst muligt i det store fællesskab.

Jeg kan på alle måder kun være glad for, at der blev taget initiativ til at starte Grejs Friskole for 25 år siden – og det er lykkedes at skabe et godt og trygt sted at være for både børn og voksne. Man kan med det samme mærke, at det er et sted, hvor man har lyst til at komme og være – et godt sted at lære. Da jeg spurgte min søn, hvad det bedste ved Grejs Friskole er, svarede han: "Det hele." Så tillykke Grejs Friskole med 25 års jubilæet – jeg glæder mig til at være forældre på skolen i mange år frem og til at følge og være en del af den spændende udvikling.

Grundtvigs tanker om skolen for livet er for mig kernepunktet i skolens virke og den værdi, jeg sætter højest. Det betyder, at der er sammenhæng mellem det boglige, det kreative, det praktiske og det sociale samt sammenhæng mellem skolens lærdom og det omgivende samfund.

Jens Kristensen, formand 1999-2002

Hvorfor?

Tina Bols

Lærer

På Grejs Friskole kan du ikke bare være anonym underviser. Du kan heller ikke lave det samme år efter år, uge efter uge. Det ja vi giver hinanden i det forpligtende fællesskab, rækker længere end som så. Vi laver nemlig værdi- og holdningsbåret undervisning. Vi vil mere end det fag-faglige. Vi vil tage del i børnenes tilværelsesprojekter, lægge billeder i lageret af identitetsmuligheder, vise dem undere og undervise. Et eksempel:

Når jeg har læst en historie eller en oplevelse, har fordybet mig, tænkt og mærket efter. Når fortællingen er blevet en del af mig selv, ja så kan jeg glæde mig som et barn til juleaften. Glæde mig til at levere næste dag til morgensamling. Og det hænder, at stjernestunden indtræffer. At der er helt, helt stille i salen, mens min fortælling skrider frem. At børnene følger mig med øjnene, at de tilstedeværende forældre holder vejret og glemmer mobilen, at kollegaer sidder med tårer, at lyset slukker, fordi ingen rører sig, og at det sker samtidigt med, at jeg fortæller om torden og lynild, eller store følelser. Lige dér er det fantastisk at være mig. Og jeg elsker at være sådan en lærer.

Hvis denne fortælling og stjernestund så også lægger bare et enkelt billede til identitetslagring i bare et enkelt barn, så skal I vide, at det bl.a. er derfor, jeg er her endnu. Det er for at vise og mærke livet og døden, det gode og det onde, sammen og med hinanden igennem fortællingen.

Men jeg kommer jo heller ikke altid selv uberørt igennem. Når man investerer sig selv i undervisningen, så mister man af og til fodfæste – og i den proces mærker man pludselig sig selv som menneske og oplever udvikling og erkendelser. Når jeg til spisepausen læser højt om Siki og Lillemor, som: *...elsker ham hele vejen rundt om jorden, i al evighed og tilbage igen.* så får jeg altid lige dér en klump i halsen. Og så tænker jeg, at min måde at være mig på, også kan være et billede til børnenes lager.

For det er jo det vi også vil på Grejs Friskole. Vel fylder vi i rygsækken med den nødvendige faglige udrustning, men vi vil også vise billeder af, at der findes mange måder at være i verden

på. Billeder der kan hentes frem, når man i livet skal mærke efter og tage den rigtige beslutning.

At være en del af det fællesskab, hvor man giver en lille bid af sig selv – måske ikke hver dag, men af og til og nogle gange for fuld udblæsning, med råben og skrigen, eller latterkrampe, eller tårer. *Det er gaven ved at være lærer på Grejs Friskole.*

Og jo da – jeg er også af og til “bare på arbejde,” men hvis det sker for længe ad gangen, så keder det, og jeg søger hen, hvor vi igen kan prikke til hinanden, lave om, gøre noget andet, noget nyt. Hvor galskaben kan mærkes, livet leves og børnene gør store øjne. Til kamp mod dødbideriet!

Nogle blomstrer op, andre snorker videre og enkelte skal have lidt ekstra for at turde. Det gælder både børn og voksne, men som regel lykkes projekterne. For det er jo også det, vi vil og kan på Grejs Friskole. Det ser I med vores lejrskoler, teateruger, emneuger, klasselærerdage, nybyggeri, pædagogiske dage med bestyrelsen og alt det andet, vi kaster kræfter i sammen med børn og forældre.

Sidst, men ikke mindst: Som en naturlig følge af skolens idégrundlag vægter vi at have ressourcerne (evner og tid) til at se det enkelte barn. Se ind bag det pæne ydre, se bag fejlene og manglerne, for derinde at se gaverne og drømmene. Se det, vi alle har at kæmpe med og kæmpe for. I mødet med dette lille menneske, dets kampe, drømme, gaver og håb, da bliver jeg ydmyg og taknemlig. Ydmyg overfor min opgave, taknemlig over at få lov til at se.

Jeg føler mig fortsat i live.

DERFOR!

Fordi jeg har lyst til det

Sheila Balzer Teichert

Lærer

Jeg er nyansat lærer på Grejs Friskole. Jeg må indrømme, at jeg syntes om stedet lige siden, jeg kom på skolen og afleverede min første ansøgning i foråret 2012. Skolen søgte en tilkalddevikar, og skolen var ny og flot, og jeg ville gerne være vikar for at få noget erfaring som nyuddannet lærer på en skole, som jeg havde hørt meget godt om. Sidenhen søgte jeg en stilling som barselsvikar, og jeg har netop fået min kontrakt forlænget.

Jeg blev hurtigt meget glad for at komme på skolen. Mit første indtryk var, at der var en behagelig dynamik og god atmosfære på min nye arbejdsplads. En anden ting, som er karakteristisk for stedet, er, at ALLE skolens tilknyttede herunder, ansatte, ledelse, forældre samt bestyrelse VIL skolen. Her emmer mildest talt af naturligt overskud og et smittende drive.

Skolen er Grundtvig-Koldsk funderet. Der bliver derfor gjort meget ud af den daglige morgensamling med sang, fulgt op af aktuelle begivenheder eller fortællinger, som skaber udgangspunkt for en fælles forundring. Morgensamlingen danner også grundlag for elevernes egne produkter i form af oplæg, teater og musiske indslag for at nævne lidt. Udover morgensamlingen vægtes de årlige begivenheder som lejrture, teaterugen, emneuger, julefrokosten mm. højt. Skolens traditioner og tilbagevendende begivenheder, dag efter dag eller år efter år, danner grundlag for fælles oplevelser og bringer dermed eleverne sammen på tværs af klassetrin.

Udover de traditionelle fag er der også mere alternative fag på skoleskemaet som fortælling og tværfaglige værkstedstimer samt emnetimer, hvor eleverne bliver ført tilbage i tiden, møder kunstnere og forfattere, de udforsker kroppen, verdener af mikroorganismer, går på opdagelse på vores herlige planet og udforsker universet. De faglige ambitioner og stræben efter at *tænde* eleverne for emnerne virker motiverende for eleverne og er så altafgørende, når læringen til tider også kan føles svær.

Måske er det pga. de ovennævnte ting, eller fordi eleverne i det hele taget har en naturlig interesse i deres omgivelser eller begge dele, at man som nyansat må være forberedt på, at eleverne

med stor iver kan spørge om ALT mellem himmel og jord, og at alle svar bliver fulgt op af endnu flere undrende spørgsmål. Og hvor er det herligt, for det er gennem dialog, undren og nysgerrighed, at vi bliver klogere på verden, hinanden og os selv, og er det ikke lige netop det, der er kernen i den Grundtvig-Koldsk friskoletradition?

Så hvis man spørger mig, hvorfor jeg gerne vil blive på Grejs Friskole, så vil svaret være, fordi jeg har lyst til det. Skolen har ånd, drive og den er elskelig. Hvad vil man mere?

Logo - Hjertet på rette sted

Johnny Bihl

Formand 2010 - 12

I forbindelse med etablering af den nye skole blev det besluttet at skabe en ny visuel identitet, der matcher en moderne skole. Det gamle logo blev oprindeligt udformet af Ruth Bech før skolens start.

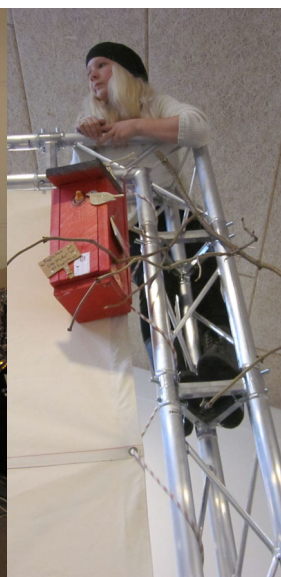
Det nye logo planlagdes i en proces, hvor både elever, lærere og forældre blev involveret. Det blev en flertrinsraket, hvor første fase var en elevkonkurrence, hvor alle elever kunne deltage og komme med forslag til et fremtidigt logo. Der kom mange spændende og iverige forslag. Den elev, som vandt konkurrencen og gav inspiration til det nye logo, havde indsendt et forslag, der indeholdt et træ i stil med vores daværende logo.

På baggrund ideen besluttede bestyrelsen, at vores nye logo fortsat skulle være et træ, men også nu med stamme og grene, som skulle symbolisere vores værdier. Det nye logo er således en modernisering af det gamle logo, hvor træet som element er bevaret – og dermed de positive symbolikker, som knytter sig

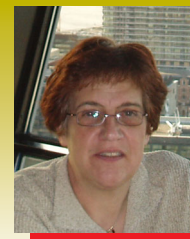
hertil, noget der spirer, gror og vokser, slår rødder – et kundskabens træ. Hjertet er et centralt element i logoet, da det skal være kendetegnede for skolen, at hjertet er på rette sted og med i alt, hvad man gør på og for skolen. Da træet med grene som værdier var besluttet, blev værdierne drøftet og prioriteret på en pædagogisk dag. Resultatet blev følgende:

*Fællesskab – Engagement - Tværfaglighed
– Anerkendelse - Respekt*

Herefter blev logoet og de identificerede værdier drøftet på et fælles forældremøde. Der blev gennemført rundbordsamtaler, hvor forældrene fik lejlighed til at drøfte betydningen af de enkelte ord. Det nye logo skal minde os om vores fællesværdier og samtidig minde os om, at skolen er et sted, hvor ny læring sker, og hvor nye tanker og venskaber gror.

Engagement og troen på, at det kunne lykkes

Dorte Nielsen

Medlem af gruppen bag oprettelsen af Grejs Friskole
Formand 1991-94

Det er næsten ikke til at forstå, at der er gået 25 år siden, vi den 8/8 1988 startede Grejs Friskole med 13 børn. Og nu er skolen blevet meget større med mange flere børn.

Jeg var med til at starte Grejs friskole og sad først i bestyrelsen nogle år og efter Torben Holmgaard var jeg bestyrelsesformand fra 1991-94. Vi var en flok forældre – nogle kendte hinanden i forvejen, andre ikke - som gik i gang med dette projekt. Vi vidste ikke, hvad vi gik ind til, og hvor stor en arbejdsopgave det var. Men fælles for os var, at vi havde engagementet og troen på at det kunne lykkes.

I starten ville vi nok blot have en skole, men undervejs i forløbet fik vi også en holdning til, hvordan indholdet i skolen skulle være. Den største udfordring var at få børn nok til at starte skolen. Mange var interesserede, men turde alligevel ikke – kunne børnene nu lære nok?

Heldigvis kom der forældre fra andre byer og tilflyttere, så vi fik børn nok. Og vi fik en skole, som for vore børn blev deres andet hjem. En skole fyldt med lærdom, tryghed, udvikling, udfoldelse, fordybelse i sammenhæng med deres familie og nærmiljø.

Om det faglige niveau var så højt de første år, tør jeg ikke sige, men jeg tror, at det, at have oplevet at ens forældre har lavet en skole, har givet disse børn så mange kompetencer i forhold til at turde noget, at kæmpe for noget og at føle sig værdifuld.

Mine børn har altid været glade for skolen og tænker tilbage på skolen med glæde. Jeg husker en stil, vores datter skrev om sin skolegang, da hun gik på gymnasiet. Hun mindedes morgensamlingerne med stor glæde. *Da jeg var lille, kunne jeg putte mig ind til de store, og da jeg blev stor, kunne de små putte sig ind til mig – på den måde hørte vi sammen.*

Omkring værdier, står det jo så fint i skolens Idégrundlag – og jeg vil ikke kunne skrive noget, der er bedre. Hold fast i det. Og hold fast i, at vi er forskellige og skal behandles forskellige for at være blevet behandlet lige. Alle børn er noget særligt og barndommen en tid, hvor man både skal lære og udvikle sig, men man skal have lov til at være barn, og jeg tror grundlaget for glade og hele mennesker lægges i barndommen – så pas på den.

Helhedssyn

Jens Kristensen

Formand fra 1999-2002

Da jeg blev bestyrelsesformand, var de største udfordringer i første omgang at få økonomien til at hænge sammen og at få skaffet lokaler til undervisning. Senere blev udfordringen desværre at finde en ny skoleleder, idet der opstod en tvist mellem skolelederen på den ene side og bestyrelsen/de ansatte på den anden side. Ind imellem skulle der arrangeres arbejdsdage med fliselægning, maling og etablering af nye legemuligheder for børnene.

Den økonomiske situation var ret problematisk, og vi var ved hvert bestyrelsesmøde meget spændte på, hvad der nu var af udfordringer med at få budgettet til at holde. Ligeledes var der ved skæringsdatoen for antal elever, der skulle indberettes som tilskudsgivende, stor spænding om antallet af elever, der jo var afgørende for de økonomiske rammer for skolen. Det lykkedes hvert år at få pengene til at række, men vi var en overgang så truet på økonomien, at vi ikke kunne låne penge til at bygge for. Vi skulle dog have skaffet mere plads til alle de nye - og gamle elever.

Det var en stor opgave at finde nye lokaler til næsten ingen penge. Næsten dagligt var vi på udkig efter pavilloner, som andre ikke længere kunne bruge. Grejsdalens Skole havde på et tidspunkt en stor pavillon, som de måske, måske ikke ville af med, så vi ventede og lurede på, om det var en mulighed. Ligeledes var der mulighed for at købe/leje pavilloner fra JK-pavilloner i Egtved, hvor vi også havde folere ude. Alternativt var der et bestyrelsesmedlem, der tegnede på en bygning, som kunne leve op til vore ønsker. Samtidig arbejdede skolelederen hårdt på at få finansieret lokalerne. Endeligt faldt finansieringen på plads, og vi kunne låne penge til Gimle - en pavillon leveret af LK-Pavilloner. Den blev leveret i 4 dele, der hver især blev løftet på plads af en stor kran til stor interesse for børn, lærere og forældre.

Perioden var præget af, at skolen stadig var forholdsmæssig ny og derfor skulle finde sig selv. Meningerne var mange, og der var mange diskussioner og uenigheder på det ledelsesmæssige

område. Heldigvis var det ikke noget, børnene bemærkede i den daglige undervisning, hvor skoledagene forløb på glimrende vis.

Grundtvigs tanker om skolen for livet er for mig kernepunktet i skolens virke og den værdi, jeg sætter højest. Det betyder, at der er sammenhæng mellem det boglige, det kreative, det praktiske og det sociale samt sammenhæng mellem skolens lærdom og det omgivende samfund. Den smukke natur omkring Grejs blev inddraget, og ture ud i samfundet har haft stor betydning for børnenes læring. Nogle forældre var meget opmærksomme på, om eleverne lærte nok i de boglige fag. Det gjorde de uden tvivl, samtidig med at eleverne hjalp hinanden med at blive bedre.

Forældresamarbejdet er et andet omdrejningspunkt i Grejs Friskole, idet forældresamarbejdet har haft uvurderlig betydning for både forældrenes og børnenes sammenhold, men også for den opbakning til skolen, der trods konflikter har været i skolekredsen. Lærernes insisteren på, at undervisningen og det sociale liv skal gå hånd i hånd, er en væsentlig værdi, der specifikt ses udmøntet i det årlige teaterprojekt, hvor alle fik tildelt en rolle, der passede til den enkelte, og hvor de store hjalp de små. Hensynet til den enkelte og hensynet til helheden gik op i en højere helhed. Den sociale læring er med til, at man kan tale om, at der på Grejs Friskole har været et helhedssyn på det at lære. Når mine børn i dag henviser til noget af det, de har lært i Grejs Friskole, tænker jeg, at det er vel nok en god skole. De oplever, at Grejs Friskoles helhedssyn på mennesket har givet dem en uvurderlig ballast for livet.

Friskole - forældreskole

Ny leder i Grejs lægger stor vægt på sammenhold

Horsens Folkeblad
29/15 - 92

Frihed og ansvar

Lars Jespersen

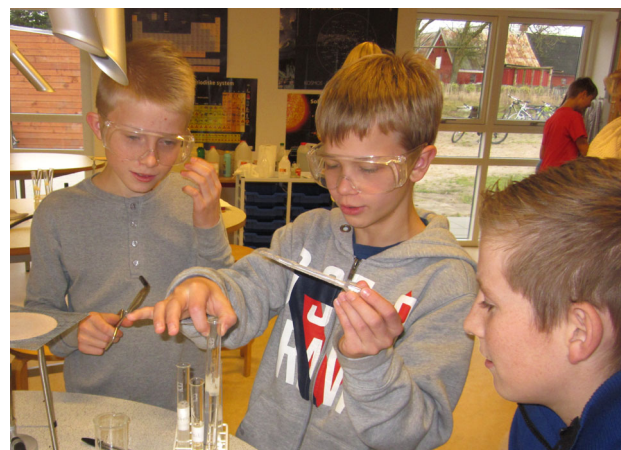
Formand 2002-04

Min periode som medlem af bestyrelsen for Grejs Friskole og ikke mindst de to perioder, hvor jeg var formand for bestyrelsen, var præget af store omstillinger og tilsvarende store udfordringer. Skolens fysiske rammer var allerede på det tidspunkt mangelfulde, og en af de helt store opgaver for bestyrelsen var at skabe en økonomi, der muliggjorde en forbedring af disse forhold. Perioden var også kendetegnet ved flere lederskifter, afsluttende med ansættelsen af Ernst Larsen, som stadig er skolens leder. Store ambitioner i mindre bysamfund kan ofte have svære vilkår, og der måtte også i denne periode træffes valg i bestyrelsessammenhæng, der krævede stor tillid fra forældreside – en tillid, som efter min vurdering var alt afgørende for Grejs Friskoles fremtid. Resultatet blev, at der efter en stor frivillig indsats kunne indvies en ny bygning, der rummede skolens yngste elever.

Den helt afgørende værdi for mig som forælder til elever på friskolen, og ikke mindst som bestyrelsesmedlem og formand, var frihed og ikke mindst det ansvar, der hænger uløseligt sammen med samme frihed. Den frie skoleverden har stadig et pædagogisk og ideologisk råderum, det til tider kan være svært at få øje på i folkeskolen. Nu, hvor jeg ikke længere har daglig kontakt med den frie skoleverden, står denne frihed med dens muligheder og begrænsninger stadig som et helt afgørende kendetegn for friskolernes dagligdag og virke.

Konkret for Grejs Friskole fandt jeg det værdifuldt, at elever og voksne kunne mødes i forpligtigende fællesskaber, uden at disse altid var forbundet med formelle rammer med dagsordener og beslutninger. Ikke mindst et utal af arbejdslørdage eller arbejdsdage i forbindelse med byggeri vidner om den vilje, der var til stede blandt forældre, personale og ledelse for at skabe en bæredygtig fremtid for Grejs Friskole. Jeg fandt det også værdifuldt, at skolens personale, på trods af alle udfordringer, skabte en dagligdag for eleverne, der byggede på engagement og indsigt, hvilket jeg som forælder profiterer af den dag i dag.

Det er derfor forbundet med stor glæde, at jeg i dag kan se en skole vokse sig større, ikke kun hvad antallet af elever angår, men i lige så høj grad i pædagogisk og organisatorisk sammenhæng.

”Der har gennem alle årene været linjer gennem børnenes skoleforløb, som markerer skolens holdning: Daglig morgensamling, lejrskoler, kreative fag osv. og især en holdning til, at skolen er forældrenes. Det kan jo ikke nytte noget, at skolen og forældrene går hver sin vej.

Ernst K. Larsen, skoleleder fra 2004

Kamp må der til, skal livet gro!

Inger Marie Gormsen

Medlem af gruppen bag oprettelsen af Grejs Friskole
Formand 2004-06

Mit friskoleliv startede i 1987. Lars og jeg har haft børn på Grejs Friskole fra 1989 til 2012. Vi blev en del af initiativgruppen. Det var den nemmeste måde at finde ud af, om det var noget, som vores børn skulle være en del af. På forhånd anede jeg intet om, hvilke tanker og værdier friskoletanken byggede på, men jeg følte mig godt tilpas sammen med de øvrige initiativtagere. Sådan tror jeg, at det stadig er for mange forældre, der vælger friskolen. Man vælger den med hjertet, først langt senere kan man konkret forklare, hvorfor man valgte den. Det er der ingenting i vejen med. Man lever jo forlæns og forstår baglæns.

Dansk Friskoleforening var en vigtig medspiller. Specielt vil jeg fremhæve foreningens Engelsholmmøder, som i mange år blev afholdt den første weekend i september - naturligvis på Engelsholm Højskole! Indholdet var meget forskelligartede foredrag og fortællinger, masser af fællessang og socialt samvær med mennesker fra mange andre friskoler. Det var spændende at høre, hvordan andre friskoler fungerede, og hvad de tænkte om at være friskole. Når jeg fortalte om vores skole og dens formålsparagraf, som bl.a. indeholdt ordene *en åben og levende skole - forpligtende fællesskab*, undrede mange af disse friskolefolk sig over, hvorfor vi ikke bare sagde, at skolen var Grundtvig-Koldsk.

Det tog mig mange år at forstå, hvad det der Grundtvig-Koldske egentlig er. På Engelsholmmøderne mødte jeg selv det *historisk-poetiske* element, som også var en del af børnenes hverdag på Grejs Friskole, repræsenteret ved sange og fortællinger ikke mindst på morgensamlingerne. Den bevidsthed, man derigennem kan opnå omkring sit eget og andres følelsesliv, er stor og er et vigtigt redskab til udvikling i et menneskes liv. Naturligvis er det vigtigt, at man i skolen opnår de faglige kompetencer, som ens evner giver mulighed for. Men faglige kompetencer gør det

ikke alene. Der er meget andet i livet, der nok i virkeligheden har langt større betydning end de faglige kompetencer.

At Grejs Friskole indeholder et forpligtende fællesskab, er kommet til udtryk både for børn og voksne. I mine øjne er en af kvaliteterne ikke mindst, at det er et arbejdsfællesskab både i det daglige liv for børn og voksne på skolen og ligeledes for de voksne i skolekredsen. Det er langt lettere at se hinandens værd, når man hjælpes ad med en opgave i et udvalg eller på en arbejdsdag. Det er motiverede for ansvarligheden i forhold til fællesskabet, at man kan se, hvad det betyder for de andre, hvis man svinger. Men den største motivation ligger i følelsen af at være med til at skabe noget, som man kan se, at andre også har glæde af.

I forbindelse med skolens 25-års jubilæum har jeg spurgt vores voksne børn om, hvad de mener, at de har fået med sig fra Grejs Friskole, som har betydning for dem i dag som voksne mennesker. De siger alle samstemmende, at følelsen af at være en del af fællesskabet var det bedste sammen med oplevelsen af, at det var lige så værdifuldt at udvikle sig socialt som fagligt.

De giver udtryk for, at det betyder noget, at man kan lært at fungere i grupper. Det var ikke nok, at man selv havde det godt. Man måtte arbejde på, at alle havde det godt. Det betød, at man blev nødt til at lytte til hinanden. Fik lært, at der ikke nødvendigvis går noget fra en selv, ved at andre bliver tilgodeset, tværtimod! Hvis alle har det godt, bliver vi jo samlet set meget stærkere.

Det betyder noget, at der var plads til, at man kunne forblive sig selv med de kompetencer og interesser, som man havde. Man fik lov til at dyrke det, som man var god til, og det gav selvværd. Man behøvede ikke at rette ind og blive ens. Det gav respekt for forskellighed. På den måde fandt man motivation og lyst til at

også at lære det, som man måske ikke brændte så meget for. Man kom til at arbejde med tingene af egen kraft.

Man fik lov til at være barn. De voksne satte rammerne, og man var ikke i tvivl om, hvor man havde dem. Det betød tryghed! Man var ked af det, når en lærer rejste, men helt sikker på, at den nye, der så skulle komme, også var god.

Morgensamlingerne, de årlige teateruger, de fælles lejrskoler, fredagsrengøringerne og det, at store og små blev blandet, så alle kendte alle, gjorde forskellen.

Jeg har oplevet, at mange andre friskolefolk bruger et citat fra Grundtvig til at forklare hinanden noget med. Især citatet: *Og han har aldrig levet, som klog på det er blevet, han først ej havde kærlighed, har bidt sig fast.* Det tog mig lang tid at forstå det, men det begynder at hjælpe på det. Det er jo bare nutidens flowteori om engagement og motivation i relation til kompleksitet og færdigheder udtrykt på poetisk vis af Grundtvig for mange år siden.

Min tid som formand for bestyrelsen på Grejs Friskole var en af de intense perioder i mit efterhånden lange friskoleliv. Året før jeg blev formand var det endelig lykkedes os at få renoveret Ask, så vi fik rimelige fysiske rammer til de yngste årgange og ikke mindst SFO-en! Det er beundringsværdigt, at skolens personale formåede at holde sammen på skolens hverdag under så vanskelige vilkår. Skolen var slidt i mere end en forstand, og allerede som næstformand fik jeg opgaven at vise skolen frem til ansøgerne til jobbet som skoleleder.

Samtidig med at jeg blev formand for bestyrelsen, startede Ernst heldigvis som skoleleder. Som noget af det første begyndte vi på at udarbejde en arbejds- og kompetencefordeling for skolens personale, ledelse, bestyrelse, skolekreds og udvalg. Der går alt for mange gode kræfter tabt, når kompetencefordelingen ikke er på plads, selv på et relativt lille sted som Grejs Friskole.

At fastholde den vedtagne arbejds- og kompetencefordeling kom til at koste rigtig mange kræfter. Det var pres på, og man måtte holde tungen lige i munden, f.eks. når skolekredsen af gammel vane ønskede fuld indsigt i sager, som klart var pålagt tavshedspligt. Men det var nødvendigt at få skabt en kultur, hvor der på mange niveauer blev ro til at arbejde både med dagligdagen, skolens økonomi og udviklingen af skolen såvel fysisk som indholdsmæssigt.

Det er mit indtryk, at Grejs har en vis selvbevidsthed. Tiden før og efter starten af Grejs Friskole var en periode med højt aktivitetsniveau i byen. Borgergården afholdt mange velbesøgte

arrangementer bl.a. Cafe-aftener med fantastisk god underholdning, ikke mindst af lokale kræfter. Lokalhistorisk Forening blev stiftet, og en foredragsgruppe blev oprettet i samarbejde mellem Spejderne, Børnehaven, Borgergården og Grejs Friskole. Musikskole og billedskole kom også i gang i tilknytning til Grejs Friskole.

Man fik kæmpet igennem, at bybussen kunne køre over kommuneskellet og køre op i Grejs by i stedet for at holde stille ved Grejs Mølle i 10 min for at køreplanen passede. Det var en stor sejr! Hvem havde tænkt, at denne selvbevidsthed mange år senere skulle flytte det kommuneskel, som bussen sidst i firserne overskred? Det har helt sikkert også kostet store kræfter at få bygget vores nye skole, og mon ikke at Grejs igen viser sig fra sin stærkeste side og får Grejs Kulturcenter stablet på benene?

Jeg ved nu, at ønsket om at gøre børnene livsduelige var grunden til, at jeg involverede mig i Grejs Friskole. Det har præget deres liv, mit liv og ikke mindst min livsanskuelse. Det har kostet tid, men det har til fulde været det værd! Jeg har haft utallige gode oplevelser og har stadigvæk fantastiske stunder med de mennesker, jeg har mødt i relation til Grejs Friskole! Jeg håber, at både børn og voksne må føle tilsvarende store glæde ved at bære Grejs Friskole videre ind i fremtiden.

” Dannelsesstanken kunne ikke ses uden at et videns - og kundskabsgrundlag var til stede, så børnene fik lyst til at lære og uddanne sig videre til gavn for sig selv og samfundet, men også for at få viden om og forståelse for, hvad det ville sige at være menneske, leve og tage medansvar.

Torben Holmgaard, formand 1987 - 91

Opbrud

Annette Andersen

Formand 2006-10

Lidt overraskende blev jeg formand efter generalforsamlingen i 2006. Vi stod med en friskole, der var under pres. Lokalerne var for små, de forskellige skolehuse, der rummede klasseværelser, SFO og lærerværelse, gjorde fleksibiliteten meget ringe.

Så dér stod jeg, men heldigvis var Inger Marie der med en kæmpe hjælpende hånd og et stort hjerte for Grejs Friskole. Hun satte mig ind i aftaler og procedurer, sådan at overgangen blev så let som muligt for skolen og personalet. Ret hurtigt fik jeg besøg af Ernst og Else, og der blev grundlagt et godt og udviklingsorienteret samarbejde.

Fokuspunktet blev udvikling af skolen, hvor det mest pressende var udvikling af de fysiske rammer, men også en drøftelse af værdigrundlaget var nødvendigt for at skolen skulle vokse. De gode bærende værdier skulle med over i en større friskole, så forældregruppen fortsat kunne se Grejs Friskole som deres skole.

Der var søgt om byggetilladelse til en udvidelse af skolen på Grejsbjergvej, men samtidig ønskede lokalrådet i Grejs en dialog med friskolen om muligheden for at omdanne Grejs Friskole til en folkeskole.

Netop fordi skolen med omhu har haft et bærende værdigrundlag, var en folkeskole reelt aldrig aktuelt, hverken hos personalet eller i bestyrelsen. I stedet blev henvendelsen en mulighed for at gøre Grejs Friskole mere integreret med Grejs by via den stigende interesse for at få en hal i Grejs.

Grejs havde indtil kommuneskiftet fra Tørring Uldum til Vejle Kommune haft mulighed for at benytte Lindvedhallen, men efter at Grejs ved kommunalreformen stemte sig til Vejle Kommune, var denne mulighed fjernet fra borgerne i Grejs. På den baggrund blev Grejs Friskole inviteret med til et haludvalgsmøde, hvor foreninger og lokale forretningsfolk mødtes for at rejse penge.

Der var et ønske i lokalrådet om at placere den kommende hal overfor boldbanerne, og skolen var vigtig for at være med til at finansiere driften, idet skolen ville kunne bruge hallen i dagtimerne. Jeg fik sagt, at hvis skolen kunne få samme størrelse

grund, som vi havde nu, så ville en mulighed være, at skolen flyttede ud til hallen.

Vores skoleleder Ernst så med det samme alle de muligheder, der nu åbnede sig for skolen. Internt arbejdede bestyrelsen nu intenst med mulighederne for at flytte skolen. Vi blev enige om, at det var en optimal løsning. Byggeudvalget fik etableret kontakt med Vejle Byråd, som hurtigt så, at friskolen kunne være en mulighed for at bidrage til udviklingen i Grejs, og ved udbygningen kunne være med til at løse kommunens logistiske skoleproblemer omkring Grejsdalen.

Ideen om at flytte skolen kunne sendes til afstemning i skole- og forældrekræden i forbindelse med sommerfesten i 2007 på en ekstraordinær generalforsamling. Her blev det enstemmigt vedtaget at arbejde for at sælge den nuværende grund og flytte skolen ud på arealerne over for sportspladsen. Den endelige handel blev udformet sådan, at Lejerbo købte vores gamle friskolegrund, og kommunen købte jorden, som hal og skole skulle placeres på. Skolen købte så efterfølgende jordstykket, som skolen skulle placeres på af kommunen! Handlerne var betinget af hinanden, sådan at lokalplanen skulle vedtages, inden handlen kunne gennemføres.

Den største forsinkelse blev netop lokalplanen, der ikke blev vedtaget i første omgang. Dette skulle udsætte vores byggeri i en længere periode, og overgangstiden var hård. Der var utålmodighed blandt forældrene, og alle blev sat på prøve i den periode. I bestyrelsen var vi bange for, at skolens gode medarbejdere blev for trætte af deres arbejdsbetingelser, men de var bare lokale helte, der var ingen brok, - og alle arbejdede i samme retning. Ernst havde ikke noget kontor, men delte rum med printer, PC opbevaring mm. Tina og Jenny måtte hente formningstingene ude i en container. Ulrikkas fysikmaterialer fandtes i et aflåst skab i Embla. Helle og Ulrika måtte redde musikinstrumenterne dagligt, og Jens måtte hale PC-erne frem fra Ernsts kontor og ned ad en trappe og videre ud til pavillonerne. Der blev opsat ekstra pavilloner, og vi havde problemer at få byggetilladelse til den ene pavillon! Jo, der var mange sjove oplevelser og prøvelser.

Men der er jo aldrig noget, der er så skidt, at det ikke er godt for noget andet. Finanskrisen betød, at byggefirmaerne blev lettere at forhandle med. Samtidigt fik vi, via nedsatte driftsomkostninger i venteperioden, mulighed for at spare mere op, så ventetiden blev brugt til at konsolidere os, sådan at skolens økonomi ikke var helt så sårbar.

Så bygger vi!

Johnny Bihl

Formand 2010-12

Grejs Friskole skal være et sted, hvor børnene får en vist fundament af faglighed, så de er rustet til de udfordringer, der møder dem efter tiden på Grejs Friskole, hvad enten de skal på gymnasiet, handelsskolen, teknisk skole eller vælger en anden vej. Opbygningen af fundamentet skal tage udgangspunkt i den enkelte elevs udgangspunkt og ønsker. Vi skal med andre ord få mest mulig ud af den enkelte elev ud fra dets forudsætninger.

De fælles værdier for Grejs Friskole er indeholdt i vores nye logo. Efter min opfattelse er den vigtigste værdi for Grejs Friskole fællesskab. Såfremt børnene og ansatte føler, at de er en del af et fællesskab, kan de føle sig trygge og anvende ressourcer på indlæring og relationsopbygning.

En anden væsentlig værdi er efter min opfattelse fokus tværfaglighed. Netop evnen til at kunne tænke tværfagligt er en kompetence, som vil blive efterspurgt af elevernes kommende arbejdsgivere og er derfor en vigtig egenskab at kunne beherske.

Det er desuden en vigtig værdi for Grejs Friskole, at vi har hjertet med i alt, hvad der laves. Herved sikres det, at alle behandler hinanden med den fornødne respekt og fremmer det gode samarbejde, som er en vigtig forudsætning for læring.

Den vigtigste opgave i min formandstid var at få skabt grundlaget for etablering af fysiske rammer for den nye skole herunder at sikre det økonomiske fundament for den nye skole. Udfordringerne i perioden var mange bl.a. forhandlingerne med kommunen vedrørende plangrundlaget for den nye skole, salg af skolen og køb af ny grund. Etablering af den nye skole indeholdt mange spændende opgaver bl.a. projektering af ny skole og forhandlinger med entreprenører og finansielle kilder.

Efter færdiggørelse af byggerier var den største udfordringer at arbejde med arbejdsgangene og kulturen på den nye skole. De nye rammer har skabt et godt fundament for at forbedre nogle arbejds gange og læringsprocesser, som skal udnyttes optimalt.

Grejs Friskole

– fra grim ælling til smuk svane!!

John Refsgaard

Byrådsmedlem

Da Grejs Friskole d. 8/8 1988 startede op, var det bestemt ikke, fordi det var en skole, som den daværende Tørring-Uldum Kommune gerne så starte op i baghaven. Kommunen mente, at Grejsbørnene havde det skoletilbud, de skulle have på Lindved Skole. – Det kunne kommunen på sin vis godt have ret i, men “problemet” var jo, at en gruppe af aktive borgere ønskede en skole for de mindste børn lokalt, men også et anderledes skoletilbud!

Jeg blev først selv aktiv i politik i starten af halvfemserne, men hørte da også straks om, at dem i Grejs var lidt underlige, at de sådan selv havde startet skole op, på grund af at politikerne ikke kunne tilbyde andet. – Så på det tidspunkt var Grejs Friskole faktisk lidt den grimme ælling set med kommunalpolitikernes øjne, og nok også lidt, hvis man hørte snakken på vandrørerne på Lindved Skole! Jeg sad selv i Lindved Skoles bestyrelse som politiker i en lang årrække, og som årene gik blev omtalen af Grejs Friskole da også pænere og pænere, den blev stille og roligt accepteret som en konkukollega, som det så fint hedder, men heller ikke mere!

Kommunalreformen i 2005

I starten af 2004 besluttede Folketinget, at det kommunale selvstyre skulle bestå af større og stærkere kommuner. Reformen skulle træde i kraft 1. januar 2007, men allerede ved valget i november 2005 skulle der stemmes på politikere til de nye byråd! I Grejs udløste kommunalreformen en voldsom debat. Skulle Grejs følge resten af Tørring-Uldum til Hedensted, eller skulle vi vælge Vejle som ny kommune? I denne lange debat blev Grejs Friskole pludselig en vigtig spiller, fordi argumenterne bl.a. gik på det frie skolevalg og muligheden for at fortsætte på Lindved Skole. Det har senere vist sig, at det sagtens kan lade sig gøre at bo i Vejle Kommune og stadig gå i skole i Hedensted Kommune!

Men stadig flere børn fra Grejs vælger jo nu at starte på Grejs Friskole, fremfor Lindved Skole – hvilket Vejle Kommune er meget tilfredse med!

Vejle Kommune og den nye skole

Da Grejs i 2005 med et klart flertal (74 %) stemte sig til Vejle, stod det jo hurtigt klart, at Vejle Kommune ville få et *skoleproblem*, hvis alle skolesøgende børn valgte at gå på Grejsdalens Skole!

Derfor stod det også hurtigt klart, at Vejle Kommune havde en interesse i at hjælpe skolen med at få bygget nyt. Så der blev arrangeret et par møder med både den daværende borgmester Leif Skov og viceborgmester Arne Sigtenbjerggaard. Hurtigt var der enighed om, at den rigtige placering ville være overfor sportspladsen, hvor der også på sigt skal ligge en hal, dog var der jo et problem med den gamle skole og finansieringen, men da jeg tilfældigvis også er formand for Lejerbo, var det jo oplagt at undersøge muligheden for, om Lejerbo kunne have interesse i at bygge nogle flere lejeboliger, hvor den gamle skole lå. Hurtigt stod det klart, at der var stor interesse for flere lejeboliger i Grejs, og på den måde gik kabalen op!!

Så, når der i dag står en ny flot skole ved sportspladsen, og der ligger 20 nye lejeboliger, hvor den gamle skole lå, er det i høj grad et samspil mellem Grejs Friskole, Vejle Kommune og Lejerbo! Det gav lidt skvulp i de politiske vande, og der var nogle, der ikke synes om ideen, men sådan vil det jo altid være – og mit håb er, at alle i dag synes, det var en fornuftig løsning! Så med mine kommunalpolitiske briller tør jeg godt sige, at der har været et rigtigt godt og givende samarbejde mellem Grejs Friskole og Vejle Kommune, som også gør at friskolen i dag også blandt politikerne er gået fra at være en lidt “grim” ælling, som ikke var helt accepteret, til en smuk smuk svane!

Fokus på fælles retning

- Fælles pejlemærker

Ernst Kristian Larsen

Skoleleder fra 2004

Da jeg i sin tid sagde ja til at begynde som skoleleder på Grejs friskole, var det ikke en skole, der var ukendt for mig. Siden 1988 har jeg kunnet følge Grejs friskole på flere måder. Især fordi Grejs friskole ad flere omgange, hver gang med en ny skoleleder har været på skolebesøg på Gudenådalens friskole, hvor jeg tidligere var skoleleder, men også i foreningssammenhæng i Dansk Friskoleforening. Jeg var godt klar over, at arbejdet som skoleleder på Grejs friskole var en vanskelig opgave, og at der skulle en indsats til for at få skolen bragt på en stabil og fornuftig kurs.

Den første opgave var at stikke fingeren i jorden for at fornemme, hvad der skulle til. Ret hurtigt måtte den dog op igen, og arbejdet påbegyndes.

Skolens lokaler var mildest talt nedslidte og ikke egnede til skoledrift, økonomien var noget tynd, og der var ingen planer for fremtiden, og undervisningsstrukturen stittede i mange retninger, men set fra min stol var der grobund for at udvikle og udbygge skolen. I dag kan vi alle se, at det er lykket. Skolens økonomi er rettet op, vi har flere elever end de fleste nok kunne forestille sig, og vi har en flot nybygget og veludstyret skole.

Ud fra især de tidligere formænds beskrivelser fremgår det tydeligt, at vejen har været lang og til tider snørklet og ufremkommelig. Dog har der været en rød tråd gennem hele skolens levealder. Der har været et idébåret udgangspunkt for at lave friskole. Løbende har skolen tydeligere og klarere fået sig formuleret, så det Grundtvig/Koldske tankegods har dannet udgangspunkt. Det er også blevet indskrevet i skolens vedtægter.

Netop skolens holdningsmæssige grundlag danner grundlag for måden vi organiserer os på, måden vi mødes på, måden vi underviser på. Udgangspunktet er en friskole, der udvikler sig hele tiden, hvor mødet mellem børn, forældre og ansatte er præget af en gensidig respekt og tillid. For mange er det et værdigrund-

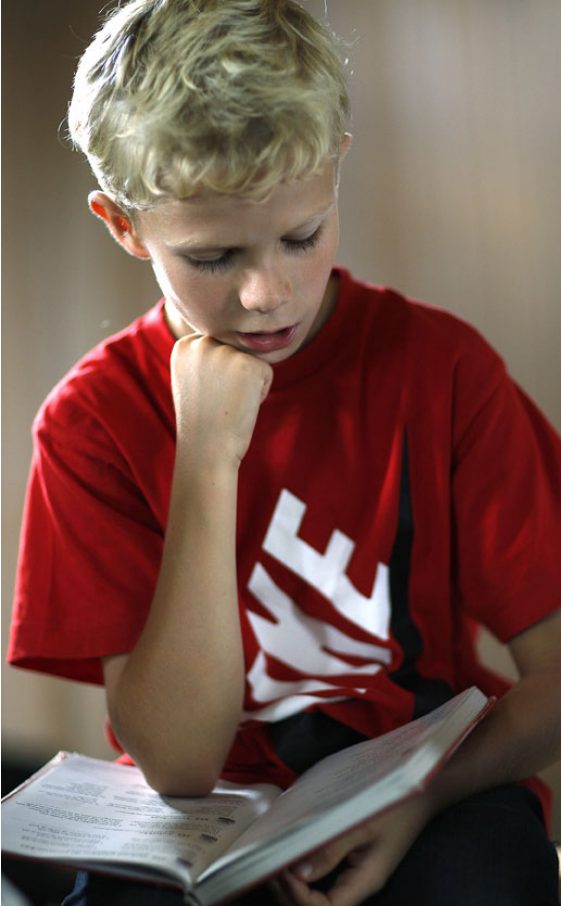
lag, der tager lang tid at få styr på, for de fleste forældre tager det så lang tid, at skolen værdier først kommer ind under huden, når man efter mange år ikke længere har børn på skolen. På samme måde forsøger vi at danne og uddanne børnene, således, at deres skoletid også har en betydning for dem som voksne.

Der har gennem alle årene været linjer gennem børnenes skoleforløb, som markerer skolens holdning: Daglig morgensamling, lejrskoler, kreative fag osv. og især en holdning til, at skolen er forældrenes. Det kan jo ikke nytte noget, at skolen og forældrene går hver sin vej.

I de kommende år bliver udfordringerne også store. Da vi for få år siden planlagde vores nye skole, byggede vi, så skolen var til omkring 150 elever, og måske kunne der godt klemmes flere ind, men vi turde ikke bygge større dengang. I dag kan vi se, at vi ved skoleårets start i 2013 er 155 elever, og at elevtallet vil stige betydeligt allerede om et år. Der skal altså mere til. Byggeudvalget er i gang med at planlægge næste byggeri, og vi håber, at en tilbygning kan være klar i løbet af 2014. Økonomien er naturligvis også her altafgørende for, at planerne kan realiseres, og desværre er vi afhængige af at kunne finansiere byggeriet.

”Jeg ved nu, at ønsket om at gøre børnene livsduelige var grunden til, at jeg involverede mig i Grejs Friskole. Det har præget deres liv, mit liv og ikke mindst min livsanskuelse. Det har kostet tid, men det har til fulde været det værd!

Inger Marie Gormsen, formand 2004 -06

Skoleledere

1988 - 1990	Knud Riis
1990 - 1992	Ivan Mortensen
1992 - 1995	Peter Bramming Madsen
1995 - 2001	Irli Flamming
2001 - 2004	Gunnar Bundgaard
2004 -	Ernst Kristian Larsen

FÆLLESSKAB
 ENGAGEMENT
 MORGENSAMLING
 TRIVSEL
 TVÆRFAGLIGHED
 ANERKENDELSE
 FORTÆLLING
 ÅBENHED
 BMNÆVNER
 TEATER
 LEJRSKOLE
 KREATIVITET
 LIGEVÆRDIGHED
 ANSVARLIGHED
 RESPEKT
 LEG
 DIALOG

GREJS FRISKOLE

” Den helt afgørende værdi for mig som forælder til elever på friskolen, og ikke mindst som bestyrelsesmedlem og formand, var frihed og ikke mindst det ansvar, der hænger uløseligt sammen med samme frihed.

Lars Jespersen, formand 2002 - 04

” Netop fordi skolen med omhu har haft et bærende værdigrundlag var en folkeskole reelt aldrig aktuelt, hverken hos personalet eller i bestyrelsen.

Annette Andersen, formand 2006 - 10

GREJS FRISKOLE

